

TAKO-senteret 20 år:

Jubileum med bok og seminar

TAKO-senteret, det landsdekkende kompetansesenteret for oral helse ved sjeldne medisinske tilstander (SMT), ble offisielt åpnet 25. oktober 1993 i lokaler på Det odontologiske fakultet, UiO. Så vi stusset litt da vi fikk invitasjon til jubileumsseminar i Helsedirektoratets auditorium den 9. november i år. Men dette har sin naturlige forklaring:

I november 1992 kom det klarsignal fra Helsedepartementet om at prosjektbeskrivelsen for senteret var godkjent. Forfatteren av prosjektbeskrivelsen var dr.odont. Kari Storhaug som den gang var leder for tannhelseavdelingen på Frambu – og godt kjent i tannhelsetjenesten som ivrig forkjemper for funksjonshemmedes munn- og tannhelse. Hun har ledet TAKO-senteret fra et lite senter med to ansatte, lokalisert til Barneavdelingen på fakultetet, til dagens TAKO som holder til på Lovisenberg Diakonale Sykehus i romslige lokaler og har 24 ansatte, hvorav 11 på fulltid.

Kari Storhaug gir seg som leder av TAKO-senteret etter 20 år.

«Energisk, viljesterk og omsorgsfull» var overskriften da Tidende intervjuet ildsjelen Kari Storhaug i forbindelse med at hun fylte 70 år. Fordi Lovisenberg er et privat sykehus, kunne hun fortsette etter vanlig pensjonsalder, men nå når 75-årsdagen er passert, går hun av som leder. Hun blir etterfulgt av dr.odont. Hilde Nordgarden med lang fartstid ved senteret og mye forskning på fagfeltet. Seminaret hadde derfor som mål både å takke Kari Storhaug for en imponerende innsats gjennom 20, å ønske Hilde Nordgarden velkommen og drøfte veien videre.

Jubileumsseminar

Da direktør Lars Erik Flatø ved Lovisenberg Diakonale Sykehus ønsket velkommen til seminaret, var auditoriet fylt med ansatte og tidligere ansatte, TAKOs fagråd, Helsedirektoratet, samarbeidspartnere av ulike slag og, ikke minst, pasienter og foreldre. De tre hovedtemaene i programmet var:

- * Fremtiden for de sjeldne
- * Samarbeid og samhandling i spesialhelsetjenesten

* Munnhulen tilbake til kroppen

Inntrykket etter en lang dag med mange foredrag om innsatsen for «de sjeldne» og deres orale helse, er at TAKO-senteret er vel ansett og har gjort en strålende innsats for å ta seg av denne spesielle gruppen. Leder av fagrådet, professor Arvid Heiberg, sa i sin innledning at «munnen er det viktigste området i kroppen» og at TAKO derfor er ekstra viktig. Det gjorde også stort inntrykk at antallet diagnoser som får merkelappen en sjelden medisinsk tilstand, er økende og nå omfatter mange hundre tilstander. Det trengs altså mye erfaring og mye forskning for å ha tilstrekkelig kompetanse til å gi «de sjeldne» best mulig behandling.

Et prinsipielt spørsmål som flere ytret seg om, er om kompetansesentrene skal tilby behandling eller bare utrede pasientene og henvise til andre for behandling. Seniorrådgiver i Helsedirektoratet,

Truls Grøteig, sa i sitt foredrag om fremtidig organisering av sjeldensentrene at de skal organiseres som en egen enhet i Helse Sør-Øst og at de ikke skal ha behandling som en av sine oppgaver.

Dette skal overlates til «behandlings-sentre», og det er det politikerne som har

bestemt, sa han til dem som

argumenterte for at

kompetansesentrene også må behandle henviste pasienter dersom de skal kunne utvikle høy kompetanse.

Nevnes må også Aileen Zahl som er sekretær i Landsforeningen for Prader-Willis syndrom og selv har et barn med denne diagnosen. Hun holdt et engasjert og engasjerende innlegg, preget av mye humor, om å være mor til et «sjel-

Hilde Nordgarden overtar som leder.

TAKO-senteret – Jubileum med bok og seminar

dent barn» og om all den gode støtte hun hadde fått på TAKO-senteret.

Unike, skjøre og vakre

Dette er tittelen på jubileumsboken som er skrevet av Kari Storhaug i samarbeid med tannpleier Berit Andersen, nå pensjonist, som var med fra etableringen av TAKO-senteret. Boken er delikat, med profesjonell layout og mange illustrasjo-

ner. Den gir oss på en lettfattelig måte historien om senteret, om de forskjellige lokalitetene, bemanning, fagråd, samarbeid med tannhelsetjenesten og andre medisinske miljøer, samarbeid med pasienter og pasientorganisasjoner, internasjonalt samarbeid, etterutdanning og forskning. Vi finner også oversikt over priser, utmerkelser, publikasjoner, omtaler, brosjyrer og veiledere.

Man må bøye seg i støvet for en imponerende innsats – og bare håpe at det er liv laga for TAKO-senteret når den nye organiseringen trer i kraft fra nyttår.

*Reidun Stenvik
Foto: Brynhild Foshaug*